

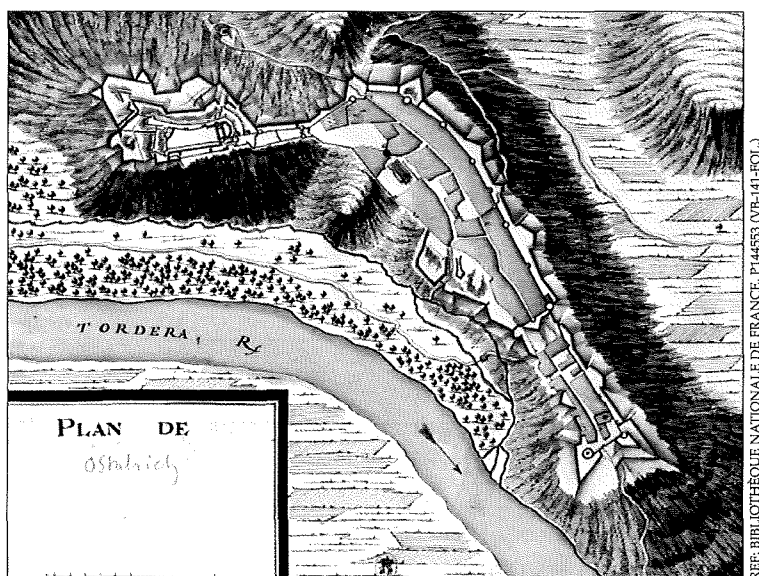
ARBÚCIES 1714

JOAQUIM MATEU
JORDI TURA

Museu Etnològic del Montseny, La Gubella

El gran conflicte que va trasbalsar part de l'Europa del principi del segle XVIII fou la Guerra de Successió espanyola (1701-1715), en què a la mort de Carles II s'enfrontaren les forces borbòniques i les austriacistes. En la fase final del conflicte que havia de decidir el successor de la corona d'Espanya, les operacions militars es concentraren intensament a Catalunya, entre els anys 1713-1714.

El 14 de gener de 1714 la vall d'Arbúcies fou l'escenari d'un dels pocs fets d'armes victoriosos contra els exèrcits invasors, el Combat d'Arbúcies, on el sometent armat d'Arbúcies, amb l'ajuda del sometent d'altres poblacions veïnes, va derrotar dos regiments de tropes borbòniques.

REF: BIBLIOTHÈQUE NATIONALE DE FRANCE. P14453 (VB-141-POL.)

En aquest plànol de la Vila i Castell d'Hostalric (1694) es pot observar la planta del castell medieval dels Vescomtes de Cabrera (enderrocat pel duc de Noailles l'any 1695) amb les estructures defensives dels glacis i baluards en procés de construcció.

Aquest fet d'armes però, no s'entén sense fer un repàs a la situació convulsa que va viure aquest territori a partir de la segona meitat del segle

XVII, i molt especialment en el marc del conflicte de la Guerra de Successió. Un ambient que en el cas del Montseny, retrata de manera minuciosa Joan Portals en el seu article "La Guerra de Successió al Montseny. Anys 1713-1714", publicat l'any 2008 dins de les Monografies del Montseny (Portals, 2008).

La situació global de la població en aquestes valls montsenyenques, entre les darreries del segle XVII i principis del segle XVIII, estava marcada per una forta inestabilitat que abastava aspectes tant diversos com són episodis cíclics d'epidèmies, plagues (com la de la llagosta de 1687) i males collites, a tot això s'hi afegia una situació de conflicte bèl·lic pràcticament permanent: guerra dels Segadors (1640-1652), revolta dels Barretines (1687-89), Guerra dels Nou Anys (1689-1697), Guerra de Successió (1701-1715). Aquest conjunt d'episodis provocava grans estralls, amb períodes de creixement vegetatiu negatiu de la població, com és el cas d'Arbúcies en els anys: 1680, 1682, 1691, 1693 i 1696 (Bover- Rueda 1977).

Per altra part el buidat de dades del llibre del comú d'Arbúcies (Rueda 1996), ens mostra una altra de les claus importants per entendre el malestar de la població local, la sagnia de recursos que suposaven els allotjaments forçosos de tropes. Així, es documenten allotjaments de tropes els anys: 1680, 1684, 1686, 1687, 1689, 1695, 1696, 1698, 1701, 1710, 1711, 1714, 1717 i 1720.

Episodis que sovint acabaven amb estralls tant a la hisenda com a les pròpies persones, com és el cas dels episodis que recull Joan Illa en la seva obra *Arbúcies del Feudalisme a l'Edat Moderna* (Illa, 2003), corresponents a l'estada a Arbúcies de les tropes del vescomte de Moià el febrer de 1698:

"(...) la tirania que van exercir un alferes i dotze soldats allotjats en la casa i masia de Pere Ripoll contra un mosso anomenat Salvi Fàbregues, veí del mateix terme d'Arbúcies, ja que sense cap raó li van donar una ganivetada en el front després el van lligar de mans amb una corda manifestant-li que se l'enduien pres. Arribaren al bosc de Pujals del Mas, a un quart d'hora de la vila, i allí li van disparar un tret de fusell ferint-lo del muscle dret i a més li donaren vuit punyalades, i, no contents, prosseguiren les crueltats destrossant-li els membres naturals. D'aquesta conformitat i en dit lloc es trobà el cadàver d'en Salvi Fàbregues. I un cop dits soldats arribats a la vila, ells mateixos contaven als patrons com havien mort un paisà, ensenyant-los també la sang de la qual ells mateixos anaven esquitxats"

"(...) a Dídac Thos, el van perseguir per tota la casa a baioneta calada, i només saltant per una finestra es va escapar d'una

mort segura. Els soldats, amos de la situació i sense cap respecte per a l'esposa, que es trobava en vigílies de part, van saquejar la casa de dalt a baix. A Sagimon Arniges, li van obrir el cap causant-li la mort instantània”.

La ubicació de la vall d'Arbúcies, un dels passos naturals de comunicació més importants entre la Catalunya interior i la zona costanera i, en especial, entre la vila d'Hostalric i la ciutat de Vic, dues places fortes que intervingueren directament en la major part dels esmentats conflictes, va propiciar que aquesta part del Montseny visqués importants operacions militars a la fase final de la Guerra de Successió.

FOTO: MEMCA

Placa commemorativa a les penyes de Grau d'en Sala, on la tradició popular situa l'escenari del combat d'Arbúcies.

En l'intent de sumar i mobilitzar un gran nombre de forces a la causa per defensar les posicions que permetessin mantenir la llibertat de Barcelona, el mes d'agost de 1713 s'organitzà una expedició comandada pel Diputat Militar de la Generalitat de Catalunya, Antoni Berenguer i de Novell. En aquesta expedició un dels objectius era aconseguir el control de la fortalesa d'Hostalric, tal i com es relata a l'obra de Mateu Bruguera *História del memorable sitio y bloqueo de Barcelona y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña en 1713 y 1714* (Barcelona 1872 vol. 1: 507):

"(...) con el fin de que al desocupar las tropas imperiales dicha fortaleza, pudieran los catalanes posesionarse de ella, y convertirla en otro baluarte de la libertad de la patria, á este objeto, el general Nebot apostó parte de sus tropas á media hora de aquel castillo, resuelto á resistir la entrada del enemigo, pero de nada sirvieron las medidas de Nebot, por razon de que Walis con anticipadas prevenciones á Fiennes y al duque de Pópuli, procuró sus tropas se apoderasen del castillo, no siendo posible á Nebot contrarrestar las fuerzas de Fiennes, que contaba con 2.800 infantes y 600 caballos, sostenido por otro destacamento de 4.000 de infanteria y 1.500 caballos, tuvo que retirarse para no sufrir una inevitable derrota; no obstante, luego de haberse posesionado el enemigo de Hostalrich, cargo reciamente á Nebot, y con especialidad al regimiento de fusileros de Amill, resistieron los catalanes cuanto les fué posible, retirandose por último hácia Arbucias, en donde se acordó en junta de jefes, que el Diputado con un destacamento de S. Jorge pasase á la plana de Vich, y el general Nebot con D. Sebastian Dalmau, siguiera al destacamento del duque de Pópuli picandole la retaguardia (...)"

Tot i la pèrdua d'Hostalric les forces austriacistes es van mantenir al voltant del Montseny intentant dificultar la mobilitat de les tropes borbòniques:

"(...) evitando el encuentro de Fienes y otros destacamentos que iban en su persecución, no dejando de perder alguna gente en Arbucias, en donde se desbandaron los somatenes que fueron acuhillados por la caballeria enemiga (...)"

En el marc d'aquesta repressió enemiga, tenim un document important que exemplifica el pas dels exèrcits borbònics per Arbúcies i el seu

comportament, un testimoniatge recollit a la documentació notarial de la Vila d'Arbúcies de l'any 1713:

“De com en la ocasió que passá lo Destacament de Cavalleria y Infanteria Espanyola per la present villa y terme de Arbucias lo Comandant de la qual era lo General Bracamonte que fou lo dia dotze del mes de setembre proxim passat en lo qual dia feu nit en dita vila y terme de Arbucias dit Destacament, veren els dits attestants com lo dit Destacament e o lo major part de aquell acampà en lo camp del Oliver ques troba situada prop y cerca de dita vila de Arbucias lo qual camp en aquella ocasio se trobave sembrat de fasols, blat de moro y de canem, tot lo que posa la dita cavalleria y Infanteria entre peus de manera que no se aprofita cosa alguna de dits fruyts que en dita ocasio se trobaven sembrats en dit camp del Oliver ni de altres camps vehins de dita vila, los quals de la referida manera se trobaven sembrats de dits fruyts y altres verduras tot lo que fou en grave dany de molts particulars de dita vila y terme de Arbucias, y no menos en las vinyas que dita cavalleria y infanteria donà aportantsen com sen aportà los rahims de aquellas y de la mateixa manera veren ells dits attestants com lo endemà dia tretze de dit mes y any y en la ocasio que di Destacament se alsà per anarsen com sen anà devers la ciutat de Vich, cremaren la casa gran y caseta del Roquer y lo mas Palau que també es propi de la casa del Roquer, grans de una specia y altre que en ditas respectives casas se trobaven y tots los mobles y paller que en ditas casas hi havia et asi semblanment ohiren als publicament que en dita ocasio que dit destacament se encaminava per la part de Vich sen aportaren lo blat que trobaren en lo mas Marcus ques prop y cerca del camí real que va de dita villa de Arbucias a dita ciutat de Vich.”

Recentment, fruit de la recerca endegada pel Museu Etnològic del Montseny, s'ha publicat als Quaderns de la Selva (Mateu-Tura, 2012), un interessant document aclaridor dels fets de l'anomenat Combat d'Arbúcies de gener de 1714 i en el qual es recullen amb extraordinària minuciositat els fets ocorreguts des de la perspectiva d'un dels seus principals protagonistes: Jacques-Laurent-Pierre-Charles Francieu (1680-1745) coronel d'un dels dos regiments de valons que es veieren implicats en el combat. La localització d'aquest document (Francieu, J. L. P. C. *Mémoires du Marquis de Francieu*

(1680-1745) Paris, 1896) en els fons de la Bibliothèque Nationale de France, es pot considerar un extraordinari complement a les dades ja conegudes obtingudes de publicacions de referència vinculades al bàndol austriacista com són la *Gazeta de Barcelona - Diario del Sitio de Barcelona* (1713-1714) i *Narraciones históricas* de Francesc de Castellví, obra escrita per aquest militar austriacista entre els anys 1730 i 1750 i importantíssima per a la divulgació dels fets que portaren a la desfeta del nostre país l'any 1714.

FOTO: FONS MEMCA

Indret de la riera d'Arbúcies on van tenir lloc els fets d'armes del Combat d'Arbúcies. En primer terme el pont i molí de les Pipes, més enllà el mas Marcús.

En resum, l'apartat que fa referència al Combat d'Arbúcies dins del segon capítol de les memòries de Franclieu titulat: *"Un destacament espanyol és destruït pels miquelets en els congostos d'Arbúcies"*, relata l'arribada a Arbúcies procedent d'Hostalric i en trànsit cap a Vic, de dos regiments valons, un comandat per ell mateix i l'altre pel coronel Cano del regiment d'Ostende, qui ostentava en aquesta ocasió el comandament general de les tropes implicades en la desfeta, ja que havia estat nomenat brigadier després de la seva participació en el setge de Girona (1711) per part de les tropes borbòniques.

“Vam acampar a Arbúcies, on Mr de Cano havia fet repartir per l'allotjament els oficials i soldats per totes les cases. Jo coneixia la perillositat de la nostra situació i la vaig exposar a Mr de Cano davant tots els oficials: “Quina decisió hem de prendre?”, em va dir. “Tocar generala”, li vaig respondre, “assemblea i banderes, que les tropes tinguin les armes a punt, i ordenar els jurats que els distribueixin fusta, aigua i vi, aquest darrer pagant, i ocupar només les sis cases més grans que hi ha a la plaça, on la resta s'estaran al voltant d'un gran foc”. Ell va seguir el meu consell i sort en vam tenir, ja que després vam saber que pretenien degollar-nos a tots durant la nit”.

És evident per tant, que com a mínim es percebia certa tensió en l'ambient, tensió provocada també –i això no ho explica Franquieu- per les suposades vexacions a que foren sotmesos els vilatans per part de les tropes borbòniques com s'explica en aquest extracte de *Narraciones históricas* de Francesc de Castellví:

“Núm. 19

Documentos y extractos pertenecientes al año 1714

Relación del combate de Arbucias sucedido en 14 de enero, de los paisanos con los soldados de las Dos Coronas.

El día 13 de enero a las 3 de la tarde llegaron a alojarse a la villa de Arbucias 740 soldados, la mayor parte flamencos, de los venidos últimamente de Flandes y 130 caballos de la guarnición de Hostalric para pasar a Vic. Luego después de haber llegado maltrataron de palabras al jurado primero y le dieron dos golpes con un palo, porque les señalaba por alojamiento algunas alquerías no distantes de la villa, y un soldado maltrató a una mujer, y resistiendo a no dejarse forzar la llamó rebelde. La mujer le tiró una piedra a la cara que le hirió. El pueblo comenzó a moverse. A esto se añadió que el comandante luego de haber llegado pidió una guía para acompañar un soldado a Hostalric, que a poca distancia de la villa dio una cuchillada al paisano que se escapó y volvió a la villa. Todos los paisanos se conmovieron y las mujeres escondían las armas, en tanto que la mayor parte de los

hombres hacían quejas al comandante, esperando la noche para salirse de la villa. El comandante conoció estar el pueblo inquieto y les dio satisfacción, pero al volver el soldado no lo castigó. Francisco Puig y Isidro Pugetó trataron con sus amigos todos labradores de la villa, y determinaron vengar el agravio.”

EL COMBAT D'ARBÚCIES DES DE LA PERSPECTIVA DE LA POBLACIÓ LOCAL

A partir del relat anterior podríem concloure que l'actuació posterior de la població local fou motivada en revenja d'uns fets puntuals comesos per soldats de les tropes en trànsit, uns fets que per altra part i com hem vist el coronel del regiment való no reconeix.

La realitat dels fets del 14 de gener de 1714 i l'actuació de la població d'Arbúcies i dels pobles veïns seria difícil d'entendre sense el context de malestar que venia d'episodis succeïts en anys anteriors. El fet és que –i en això coincideixen totes les fonts– que poc després de sortir de la vila d'Arbúcies a les 8 del matí en direcció cap a Vic, i passades les penyes de Grau Sala molt a prop del Molí de les Pipes començà l'enfrontament:

“Avisaron a los moradores de Viladrau y alquerías de la cercanía que se preparasen con las armas y bajasen al Pujol, y que a ellos se agregaran los del lugar de Espinelvas y San Hilario, y que al amanecer estuvieran en los desfiladeros y que apostaran 40 hombres de los de Viladrau en lo más angosto y cortasen el camino atravesando arboles.

El día 14 de enero a las ocho de la mañana tomaron los soldados la marcha derecho a Viladrau. Monsieur Cano, coronel flamenco, al despedirse hizo mucho agasajo a los jurados y les dijo que él no había tenido culpa en los desórdenes. Llegados a los desfiladeros, derrotaron los paisanos a 30 granaderos y 20 caballos que servían de vanguardia, y al mismo tiempo los paisanos hicieron fuego sobre todo el cuerpo, y los paisanos de Arbucias atacaron la retaguardia.” (Castellví, 1997).

“L'endemà no vam ser pas més afortunats. Des que vam entrar tots al congost del qual he parlat, vam veure totes les altures coronades per miquelets que, de darrere les roques, ens tiraven al blanc amb tota comoditat, de manera que estàvem tots apilonats sense poder anar cap a ells.” (Francieu, 1896).

El relat del coronel Franclieu s'estén després amb nombrosos detalls del combat que va durar fins a les 2 de la tarda.

FOTO MEMGA

La Torre de Montfort (Arbúcies - Riells i Viabrea) dominava tot el pla de Sant Climent, i era un punt estratègic de control de l'encreuament de camins que comunicaven les valls d'Arbúcies i Riells amb les parts més enlairades del Montseny.

Qui formava la tropa que assetjà, atacà i derrotà els regiments valons? Franclieu els anomena miquelets i Castellví *paisanos*. Des d'un punt de vista formal el concepte miquelets fa referència a tropes a sou mobilitzades en defensa d'objectius militars d'algun dels bàndols contendents, amb tècniques de combat molt properes a la guerra de guerrilles, amb molt bon coneixement del territori, perfectament armades i sovint amb una capacitat militar superior a les tropes regulars; en aquest sentit algú ha volgut veure en aquestes tropes fortes similituds amb els almogàvers dels segles XIII-XIV.

Sembla evident que Franclieu, en el seu relat no pretén fer gaires distincions, per ell tots són bandolers:

“Les nostres ordres ens feien passar per Arbúcies, pels congostos on el mariscal de Noailles amb 10.000 francesos havia estat derrotat pels miquelets, el tipus de guerra dels

quals és extremadament avantatjós en un congost de més d'una llegua, amb muntanyes inaccessibles a una banda del camí i molt abruptes pels altres costats. Aquest indret era el que havíem de travessar l'endemà, pel mig de nombroses poblacions habitades únicament per miquelets, que són autèntics bandolers." (Franclieu, 1896).

El relat de Castellví ens diu que es tracta d'habitants dels pobles propers, malgrat tot seria sorprenent la seva capacitat de mobilització, sinó estiguéssim parlant de sometents i per tant de grups armats locals perfectament organitzats i amb una estructura de comandament molt definida, capaços per tant d'aturar i derrotar en un combat de 6 hores una força regular de més de 800 homes perfectament entrenats, com així reconeixen els dos bàndols:

"El fuego duró hasta las 2 de la tarde, que no pudiendo seguir la marcha, circuidos por todas partes, llamaron a capitulación y se riendieron salvas las vidas, que Francisco Puig y Isidro Pugeltó lo firmaron. Entregaron todo el equipaje, seis banderas, dos trompetas, cinco tambores, 268 soldados, 72 oficiales, entre ellos 58 flamencos. Se escaparon a Hostalric 65 con el coronel Cano, pero los más llegaron heridos a Hostalric." (Castellví, 1997).

"(...) Mr. de Cano hi va arribar amb alguns cavallers a cavall sense botes (a l'església d'Arbúcies, on havien obert la porta a cops de destrall); li vaig dir que calia esperar la resta de la seva tropa, però ell no ho va voler fer, i va ordenar la seva companyia de granaders, o almenys la quinzena d'homes que quedaven, que el seguissin, i fugí sense aturar-se fins a Hostalric, on fou el tercer d'arribar, totalment exhaust. Jo no tenia altre opció que retirar-me al pas de la infanteria que havia pogut unir-se a mi; vaig aturar-me en un turó a mitja llegua d'Hostalric, on vaig reunir, de tots dos batallons, prop de tres-cents homes, dels vuit-cents que teníem; la resta els havien morts o fets presoners, i aquests darrers patiren un destí més cruel. (...) " (Franclieu, 1896).

Una altra de les fonts interessants per comprendre en la seva magnitud els fets ens el dona un document localitzat en el decurs de la recerca del Museu Etnològic del Montseny, enmig dels fons notariais d'Arbúcies, corresponents als anys 1712-1714. Es tracta del testimoni de Joan Rovira,

prevere de l'església de Sant Pere de Galligants de la ciutat de Girona, nascut a Arbúcies, però resident a l'església parroquial de Sant Cebrià de Vallalta. En la seva declaració intenta deixar clar que ni ell ni el rector d'Arbúcies van tenir res a veure amb els fets d'armes:

"Als catorze del mes de janer proxim passat que era die de Diumenge a hora que deurian de tocar las vuyt horas del mati de dit die poch mes o menos, en las oras lo que el attestant veu que molta gent de la vila de Arbucias a la part de la montanya de Sant Climent contigua al terme de Riells, el dit Rector Joan Rovira, fugí també en companyia de Rt. Joseph Vilamala prevere y Rector de dita vila de Arbucias al qual conec molt be de conversació y tracte, y anant los dos junts passaren per la casa del mas Morer de dita parrochia a hont esmorsaren y luego vehent se sentien escopetades fugiren dalt a la dita Montanya de Sant Climent, a hont estigue ell dit attestant ab companyia de dit Rt Joseph Vilamala y molts altres de la dita parrochia de Arbucias y de Riells, fins que del tot foren acabades dites escopetades."

El document és de gran interès, doncs ens presenta el drama del conflicte, amb gran part de la població d'Arbúcies i de la parròquia veïna de Riells refugiats a l'indret de Sant Climent, un punt de comunicacions estratègic, que connecta la vall d'Arbúcies amb la vall de Riells i els passos careners cap a la vall de Santa Fe i que en cas de perill oferia diferents possibilitats d'escapatòria.

Pel que fa al combat i els seus efectes sobre les tropes derrotades les versions discrepen plenament. Les fonts austriacistes ens parlen d'un comportament exemplar per part dels sometents, mentre que pel coronel de les forces valones, aquest comportament no fou ni de bon tros tant digne:

"Los prisioneros se han conducido a Cardona. A los oficiales no se han quitado los vestidos, a los soldados, sólo las casacas. Los de Arbucias han presentado a los lugares de Viladrau, de Espineltas y San Hilario una bandera a cada uno. De nuestros paisanos han muerto 7 y 17 heridos." (Castellví, 1997).

"L'endemà els miquelets els dugueren lligats de dos en dos a l'extrem d'una penya i els van estimbar daltabaix, després d'haver-los clavat un munt de ganivetades. Els oficials capturats no els van tractar igual, sinó que els enviaren

a Cardona com a presoners de guerra; quant a mi, hi vaig perdre tot el meu equipatge" (Franchieu, 1896).

LA REVENJA DE LES TROPES BORBÒNIQUES

com ja hem vist anteriorment, des del mes d'agost de 1713, trobem la presència a les valls i cimals del Montseny del Coronel del Regiment de Fusellers de Muntanya Sant Ramon de Penyafort, Ermengol Amill (1665-1732) Al capdavant del seu regiment, va castigar constantment les tropes enemigues, sobretot en els territoris de l'interior, per intentar alleujar el setge de Barcelona. Entre la correspondència que s'enviava codificada amb Antoni Desvalls (Marques de Poal), comandant en cap de l'exèrcit exterior i el seu germà Manuel Desvalls, governador de Cardona, hi figura una carta datada el 5 d'abril a Sant Feliu de Buixalleu, on s'esmenta la repressió de les forces borbòniques:

"(...) nos encaminarem á Collformi, per lo plá de la Calma, baixant a las cercanías de Ceva, apostantnos a Terrasola, y cerciorantsens la noticia, de la unió de francesos y castellans, tingerem igualment la certa, de que junts se encaminaban a nostre atac, ab la menaza de pasar á cremar Viladrau, Espineltas y Arbucias, y despres de madura conferencia, resolguerem (en considerasió de no desamparar los amenazats paratges, y de ocasionar alguna diversió á las ideas dels enemichs) que lo Marques ab tot lo destacament, sen tornás per los mateixos pasos al Congost, y se gobernás segons pintaria la estació, y yo ab uns 300 de mon regiment, y 70 caballs me ecamini al Mas de Belloch, terme de Sant Sadurní, hont feu nit, y lo endemà dia 31 al matí, tingui noticia que lo enemich anaba arribant á Sant Juliá de las Ollas, ab la continuació de sas ideas, de hont decampi encaminant ma marxa a Viladrau, y arribat sobre mixt dia á Montalt, desde hont se adverti, que lo enemich penetraba lo Coll de Romagats, en continuació de sa marxa, y executant la mia arribarem á Viladrau, que continuant mon alcance, me viu obligat á desampararlo, (per millorar los paratges) hont feu nit lo enemich, y cargantme ab sobrat poder á la punta del dia 1 del corrent, me llansi a la dreta de Arbucias, que coneixent mos intents, cargá sobre la esquerra, logrant poder penetrar ab copios número de tropas á Arbucias, pues sent mos pensamientos los de ceñirlos per la retaguardia, no meu

fou possible conseguïro, per haber los enemichs asegurats los paratges ventatjosos de las alturas, que per ser en número de 4 o 5000 homens, mes de 800 micalets, pogueren ven prevenirlos y asegurarlos. Los estragos que la vila de Arbucias ha patit en aquest naufragi, que unas 12 casas enterament han quedat cremadas, y la major part de ellas, pues ab una hora y mitja que la ocuparen, no tingueren lloch de poderla enterament debastarla, haben recaigut lo major y mes deplorable estrago en la Iglesia, aportantsen lo globo ab las sagradas formas, que no se sap lo fi que han tingut, despeñaren dos armaris, romperen los brazos á tres imatges de San Cristo, á la mare de Deu de la Pietat, una imatge molt devota y milagrosa, que estava exposada en lo altar major de la Iglesia Parroquial, en desprecio, li llevaren lo manto y roba, despullantla y la masqueraren, trinantli la cara, aportantsen corporals, palits, llantias y demes ornamentals que trobaren, ab un pur desordre y saqueix del Temple, del que sen ha tret acta, habentmen fet relació lo testimoni Pere Torrent candeler de dita vila, y habentse retirat lo enemich ab algun cuidado, cremá de paso á Espinelvas, y algunas casas de Viladrau (...)” (Bruguera, 1872).

Aquesta acció quedà recopilada en la correspondència del Duc de Pòpuli, comandant dels exèrcits francoespanyols, que van posar setge a la ciutat de Barcelona, a partir del 25 de juliol de 1713, de la següent manera:

“Bracamonte quemó tan enteramente aquella villa de Arbucias, que sólo la iglesia se reservó del universal incendio, para que sirviese este castigo de padrón memorable para la posteridad y el escarmiento.” (Torras, 2005).

Prenent aquestes paraules com a referència, no voldríem que la lluita i el sacrifici d’aquells homes i dones quedés en l’oblit i retornar-los a les pàgines de la Història, és un primer pas.

BIBLIOGRAFIA:

Arxiu Històric de Girona, Fons notariais d'Arbúcies 1640-1799

BOVER, A. I RUEDA J.M. El comportament demogràfic d'Arbúcies al segle XVII. Col·legi Universitari de Girona, inèdit, 1977.

BRUGUERA, M. Història del memorable sitio y bloqueo de Barcelona y heroica defensa de los fueros y privilegios de Cataluña en 1713 y 1714. Vol. 1: 507. Barcelona, 1872.

MATEU, J.; TURA, J. "El combat d'Arbúcies. Una aproximació als fets d'armes del 14 de gener de 1714, a partir de noves fonts documentals". Quaderns de La Selva, núm. 24. Centre d'Estudis Selvatans, Santa Coloma de Farners, 2012.

CASTELLVÍ I OBANDO, F. DE. Narraciones Históricas, I-IV, J. M. Mundet i J. M. Alsina, ed. Madrid: Fundación Francisco Elías de Tejada, 1997-2002.

FRANCLIEU, J. L. P. C. Mémoires du Marquis de Franclieu (1680-1745). Paris, 1896.

ILLA, J. Arbúcies del feudalisme a l'Edat moderna. Ed. Llibres del Segle-Museu Etnològic del Montseny, Arbúcies, 2003.

PORTALS, J. "La Guerra de Successió al Montseny. Anys 1713-1714". Monografies del Montseny, 23. Amics del Montseny, 2008.

RUEDA, J. M. "El llibre de les Actes del Comú d'Arbúcies (1680-1740)", Monografies del Montseny 11, Amics del Montseny, 1996

TORRAS, J.M. Felip V contra Catalunya: testimonis d'una repressió sistemàtica (1713 - 1715). Rafael Dalmau, Editor, 2005.